

Сузбивање на ЦРНИОТ житарец

Многу важна мерка за намалување на штетите од овој штетник е примената на плодоредот. Ниските зимски температури (под -10°C) не му одговараат и се добра природна заштита. Од хемиска заштита се препорачува Actara 25 WG 150-200г/ха односно 1,5-2 г/100 м², Basudin 600 EW и некои други соодветни инсектициди

Пишува: дипл. агр. инж. Валентин Захариев

Еден од најприсутните штетници на житните култури е црниот житарец (*Zabrus tenebrioides*). Доколку не се третира навреме, тој може да направи големи штети. Најмногу трпат озимите сорти на пченица, јачменот, ржта, тритикалето, а понекогаш и пченката. Помеѓу дивите житарки овој инсект ги преферира *Poa* spp., *Eremopyrum* spp., *Phleum pretense*, *Alopecurus pratensis* и *Elytrigia repens*.

Во овој период штетникот се наоѓа во вториот ларвин стадиум, а со почетокот на пролетта ќе влезе во третиот стадиум, со што започнува и со интензивно хранење. Во мај преминува во фазата на кукла.

Ова е инсект од редот Coleoptera, од фамилијата Carabidae. Имагото (возрасниот инсект) е со издолжен облик, долг околу 18 mm, со сјајно црна боја на телото, а нозете и антените се кафеави. Ларвата е белузлава со кафена глава и граден дел, а достигнува должина до 30 mm.

Штетите што ги прават ларвите се карактеристични и лесно се забележуваат. Се хранат со листовите коишто ги вовлекуваат во каналчињата што ги прават, каде што целосно ги јадат (освен нервите) и потоа ги отпуштаат со што се добива впечаток дека штетите се од измрзнување.

Кон крајот на мај се појавува имагото, кога житата ја достигнуваат млечната зрелост. На почетокот е фотофобен, а подоцна фотофилен, кога се сонча на класјето повремено прелетувајќи поголеми растенија. Овој период трае до 15 дена. Инсектот е најактивен на температура од 20 до 26°C, додека над 36°C угинува. Кога ќе престане со летањето, започнува со исхрана од зрната. По кратко време престанува со исхраната и влегува во дијапауза сокриен во почвата (особено при сушни услови) во траење од 20 до 90 дена. За време на летниот период тој се закопува во земјата на длабочина до 40 cm. Во текот на август излегува и повторно е фотофобен, хранејќи се со растурени зрна и класје по завршената жетва. Тогаш започнува положувањето на јајцата, на длабочина од 10 до 20cm. Една женка може да положи 120-270 јајца со големина до 2 mm, овални, односно сјајнобели. Јајцата се развиваат од 9 до 25 дена, во зависност од средната дневна температура. Ларвите се изведуваат со првите есенски дождови и прават каналчиња вертикално околу растенијата.

Земјоделците во овој период треба да ја зголемат контролата на своите посеви при што ако забележат појава на овој штетник веднаш треба да реагираат за негово сузбивање. Многу важна мерка за намалување на штетите од овој штетник е примената на плодоредот. Ниските зимски температури (под -10°C) не му одговараат и се добра природна заштита. Од хемиска заштита се препорачува Actara 25 WG 150-200г/ха односно 1,5-2 г/100 м², Basudin 600 EW и некои други соодветни инсектициди. ■

Црн житарец, *Zabrus tenebrioides*

Парење на црн житарец

